

DE MARTYRIBVS

569

de iusto quolibet: Angelis suis mandauit de te, ut custodiant te in omnibus uijs tuis, & in manibus tollēt te, ne forte offendas ad lapidem pedem tuum. Hinc de **Perro** in Actibus apostolorum legimus, quia cū ab angelo de carcere eductus ianuam pulsare cōpisset, fideles q̄ cōuenerant, dicebant: Nō est **Petrus**, sed angelus eius. Angeli ergo paruulorum semper uident faciem patris, quia si propter nos foras exeunt, ut ab eius uisione nunquam recedant, sicut ipse angelus **Raphael** ad **Thobiam** ait: Ego sum unus de septē spiritibus, qui assistimus ante deum. Et **Daniel**: **Milia** millium ministrabant ei, & decies millies centena millia assistebāt ei. Angeli enim qui custodes sunt uitæ nostræ, orationes & opera nostra deo nūciare credūtur, sicut angelus ait **Thobia**: Cum orares, ego obtuli orationes tuas ante deum. Et **Daniel**: Ex die qua posuisti cor tuum ad intelligēdum, ut te affligeres in conspectu dei, exaudita sunt uerba tua, & ego ueni propter sermones tuos. Tu autem domine &c.

DE MARTYRIBVS

bus. Luca. VI.

In illo tempore Descēdens Iesus de monte, stetit in loco campestri, & turba discipulorum eius, & multitudo copiosa plebis ab omni Iudæa & Ierusalem. Et reliqua.

Non solum per mysteriū incarnationis de caelo in terram descendens dominus **Iesus Christus**, humanæ infirmitati cōdescendere dignatus est, sed etiam in sanctis suis sermonibus ad humanam ignorantiam instruendā ita doctrinā suā tēperat

uit, ut non solum perfecti, sed etiam minus perfecti cibum uitæ inuenire possent. Deniq; ut supra euangelista retulit, cum ascendissent in montem, securi sunt eum eius discipuli. **V**bi cum perfectiora mandata quasi capere ualentibus dedisset, nolens propter eos simpliciores turbas relinquere, iterum descendens de monte, stetit in loco campestri. In quo suo facto ostendit, in prædicatione iuxta capacitatem auditorum temperandum esse sermonem doctorum. **M**ons enim in hoc loco perfectiorem significat doctrinam. **L**oca uero campestria, humiliorem prædicationem atq; communio-
rem. **Q**ui enim tales sunt, ut cum apostolis audire possint: **V**obis datum est nosse mysterium regni dei, sublimius instruendi sunt. **Q**ui uero propter mentis infirmitatem, ad altiorem non possunt ascendere doctrinam, minimis præceptis sunt erudiendi, ut qui idonei nequaquam existunt ad facienda bona, saltim non sint peccatores ad perpetranda mala. **Q**uod alibi dominus suo exemplo ostendit, cum cuidam querenti, **M**agister, quid faciendo uitam æternam possidebo, quasi in conuallibus moranti respondit: **M**ā darā nosti? nō occides, nō mœcha-
beris, nō falsum testimoniū dices, nō cōcupisces rem proximi tui, honora patrem & matrē. Sed illo respondente, hæc omnia custodiui a iuuentute mea, ostendit ei montem perfectioris doctrinæ, dicēs: Adhuc unum tibi deest, **S**i uis perfectus esse, uade & uende omnia quæ habes, & da pauperibus, & habebis thesaurum in cælo, & uenit, sequere me. **S**ed quia hunc montem difficile qui seculi diuitijs onerati sunt, ascendere possunt, subiunctum est illico: **Ille autem abiit tristis, quia multas habebat possessiones. Huius quoque exemplum Paulus apostolus securus est, quoniam cum discipulis montem ascenderat, q**

bus dicebat: Sapiētiā loq̄mur inter perfectos. Quasi cū quibusdā in cōuallibus morabat̄, qñ dicebat: Ego fratres nō potui uobis loq̄ quasi spiritalibus, sed quasi carnalibus, tanq̄ paruulis in Christo lac uobis potū dedi, non escā. Non em̄ oēs oīa capiunt, neq̄ em̄ oēs æqualiter instruūtur. Aliter quippe admonēdi sunt superbi, aliter humiles, aliter casti, aliter adulteri, aliter ebriosi, aliter sobrii, aliter uiri, aliter fœminæ, aliter cōiugati, aliter uirgines, aliter piij, aliter impiij, aliter cōtemptores mūdi, aliter amatores, aliter pacifici, aliter discordes, aliter suadētes, aliter aliena rapiētes, ut & isti audiāt de p̄missione æternæ uitæ quod amē, & illi de supplicio æterno qđ timeant. Sepe etenim qđ uni morbo p̄dest, alteri nocet: & uenēnū cū sit mors hoīs, uita est serpentis: & leuis sibilus equos mitigat, carulos instigat. Iuxta hoc ergo exemplū doctores suā p̄dicationem debēt tēperare, ut & perfecti inueniāt quod semp̄ discant: infirmi talia audiant, in quibus non refugiant. Qđ suo nobis exemplo beatus patriarcha Iacob ostendit, qđ cū oues auunculi sui Laban pasceret, & uaria quæq̄ pro mercede recepturus esset, tulit uirgas populeas & amygdalinas, quas ex parte decorticauit, & ex parte cū corticib⁹ reliquit, posuitq̄ eas in canalibus tempore quo ducbātur ad aquandū oues, ut in earū aspectu conciperent uarios ferus. Iacob em̄ pastor ouīū, pastores significat animarū. Quorum primo dictum est: Si diligis me, pasce oues meas. Aqua autē scripturam sanctā significat, iuxta illud Salomōis: Aqua profunda uerba ex ore uiri, & torrens redundans fons sapientiæ. Virgæ autē uariæ, sententiæ sunt scripturarū. Ducuntur ad aquandū oues, cum ad audiēdum uerbū dei cōueniunt fideles.

Cumq; ex eloquijs diuinis diuersæ sententiæ ad me-
 dium proferuntur, quasi uirgæ in canalibus ponunt.
 Quæ ex parte decorticandæ sunt, & ex parte cum cor-
 ticibus relinquendæ. Quia (ut diximus) perfectiores
 allegorico sensu instruendi, simplices uero & minus
 intelligentes, iuxta ueritatem historiæ sunt pacendi.
 Vnde & dominus cum discipulos in mōte docuit, &
 turbas in conuallibus curare uoluit, ostendit ut illi q;
 ex doctrina uerborum credere non poterant, saltem
 ex uirtutibus miraculorum crederent. Quod (ut dixi-
 mus) suo dominus exēplo declarauit, quando descē-
dens de monte, stetit in loco campestri, & tur-
ba discipulorum eius, & multitudo copiosa plebis ab
omni iudæa & ierusalem & maritima & Tyri & Si-
donis, qui uenerāt ut audirent eū.] Maritima em̄ hic
 magni maris loca intelligere debem⁹, maxime cū de
 Tyro & Sidone, q̄ in corde maris sitę sunt, affuisse me-
 moratur. In quo loco cognoscimus, q̄a uirtutes eius
 non solum ad iudæorum regnum, sed etiam ad uici-
 nas & exterarum regiones peruenerant, quando omnes
 concurrebant, non solum ut audirēt uerbum dei, sed
 ut sanarentur à languoribus suis. unde & subditur:
Et om̄is turba quærebat eum tangere, quia
uirtus de illo exibat, & sanabat omnes. Multi
 enim eum tangere cupiebant, à quo omnis uirtus p-
 cedit, & qui est dei uirtus & dei sapiētia, in quo habi-
 tat om̄is plenitudo diuinitatis corporaliter. Et ideo,
 quia de illo omnis uirtus exibat, omnes uolebant eū
 tangere. Nā & supra tangendo leprosum curauerat,
 & nunc omnis turba quærebat eum tangere, ut intel-
 ligamus quia tactus sanitas est. Quod experta est il-
 la mulier, quę sanguinis fluxum patiebat duodecim

annis, & cum tetigisset simbriam uestimenti eius, statim sanata est ab infirmitate sua. Ad cuius tactū uirtus de illo exibat, inrātum ut quasi nescius dominus quæreret, quis me tetigit? Et discipuli eius ad eum: Rabbi, turbæ te comprimunt & affligūt, & dicis, quæ me tetigit? Et ille: Tetigit me aliquis, nam ego noui uirtutē de me exisse, Spiritualiter uero Christum tangit, qui eum uerum deum credit, & recta fide confitetur. At uero pagani, iudæi & hæretici Christum minime tangunt, quia eum uerum deum credere contemnunt, & fide recta hunc confiteri nolunt. Vnde & Mariæ quæ dominum surrexisse nō credebat, sed eū mortuum inter mortuos quærebat, uolēti illum tangere, dictum est: Noli me tangere, nōdum enim ascēdi ad patrem meum. Ac si diceretur: Quia manu fideli me tangere noluiti, manu corporis me tangere noli. Curatio uero dæmonum non solum per eius presentiam fiebat, sed etiam inuocatione ipsius nominis in sui absentia, sicut discipuli quoque domino gaudentes dicūt: Domine, in tuo nomine etiā dæmonia nobis subiiciūtur. Sequitur: Et ipse eleuatis oculis in discipulos, dicebat: Beati pauperes, quia uestrum est regnū dei. Etsi generaliter dominus loquebatur, specialiter in discipulos oculos leuauit, quos maiori gratia digniores fecit. Eleuatio quippe oculorum Iesu Christi, amplioris misericordiæ muneris significat. Et in discipulos oculos leuauit, quæ specialius uirtutibus ditauit, iuxta quod alibi legimus: Quia cum dixisset ei quidam, ecce mater tua & fratres tui foris frant quærētes loqui tecum, ipse eleuatis oculis in discipulos suos, dicebat: Ecce mater mea & fratres mei. Quid autem eleuatis oculis dicat, audiamus:

[Beati pauperes, quæstrum est regnum dei.] Et quæ uirtus talem inter reliquas beatitudines tenere debet principatum, nisi spontanea paupertas. Ex ipsa enim ceteræ uirtutes exordium quoddam & originem sumunt. Sicut denique ex una radice arboris multi rami & folia procedunt, sic ex spontanea paupertate multæ uirtutes generantur. Qui enim spontaneam amat paupertatem, erit misericors per largitatem, & non tenax per auaritiam. Erit consequenter & miris, quia diuitias non querit per iactantiam, qui paupertatem diligit cum humilitate. Erit & pacificus, quia non erit occasio rixandi, ubi non est uoluntas acquirendi. Habebit etiam & cordis munditiam, quia sicut illi qui diuitias diligunt, turbulenti sunt animo, ita qui spontaneam paupertatem amant, solliciti sunt quæ dei sunt, quod placeant deo. Sed illud diligenter considerandum, quia illa paupertas laudabilis est, quæ aut habere non cupit, aut si forte habet, propter deum distribuenda relinquit. Vnde Matthæus euangelista, ut hæc paupertatem ad beatitudinem pertinere ostenderet, cum additamēto ait: Beati pauperes spiritu, quoniam ipsorum est regnum cælorum. Alij enim sunt pauperes spiritu & rebus, alij nec rebus nec spiritu, alij rebus & non spiritu, alij spiritu & non rebus. Rebus sunt pauperes & non spiritu, qui nihil habentes, multa habere concupiscunt. Spiritu sunt pauperes & non rebus, sicut illi qui secundum Apostolum, tanquam nihil habentes, & omnia possidentes sunt, quales fuerunt Abrahæ, Iacob & Dauid, qui regali solio sublimatus erat, pauperem se ostendit spiritu, dicens: Ego autem mendicus sum & pauper. Et iterum: Egens sum, & in laboribus à iuuenture mea. Nec rebus nec spiritu sunt pauperes, diuites superbi, qui facultatibus locupletati, nihilo minus mente sunt turgidi. De

quibus dicit in psalmo: **Ecce ipsi peccatores & abundantes in seculo obrinuerunt diuitias. Rebus & spū sunt pauperes pfecti monachi, q̄ propter deū oīa relinquentes, nec corporis pprii potestātē in suo arbitrio relinquūt. & ideo quāto hic ppter deū sunt pauperiores, tāto in futura gloria erūt ditiores, iuxta promissionē dñi dicētis: Omis q̄ reliquerit domū, agros, patrē & matrē, fratres & sorores, uxorē & filios propter me, ceteruplum accipiet, & uitā eternā possidebit.**

Beati qui nūc esuritis, q̄ saturabimini. Quid esurire uel sitire debeant, qui ad beatitudinem peruenire desiderant, alius euangelista manifestius declarat, dicēs: Beati qui esuriunt & sitiunt iustitiam, quoniam ipsi saturabunt. Iustitiam quippe esurire & sitire, est praecepta dei libenter audire, & libentius ope implere. Tales em̄ saturabuntur, qm̄ ad uidēdum deum cuius hic mandata cū magna mentis esurie susceperunt, pducuntur, dicentes cum Psalmista: Ego autem in iustitia apparebo, & in cōspectu tuo satiabor dum manifestabit gloria tua. Vnde Salomon ait: Diligite iustitiam qui iudicatis terram.

Beati qui nūc fletis, quia ridebitis. Beati dicunt flentes, non illi q̄ flent ppter temporaliū damna commodorū, ppter amissionem charorum, sed qui flent propter remissionem peccatorum, uel pro expectatione regni caelō, qui ueraciter cum Psalmista dicere possunt: Deus uitam meam annunciaui tibi, posuisti lachrymas meas in conspectu tuo. Et iterum: Fuerunt mihi lachryme meae panes die ac nocte, dum dicitur mihi quotidie, ubi est deus tuus? Tales enim ridebūt, qm̄ implebitur illud quod dñs ait: Nunc quidem tristitiam habetis, iterum autem uidebo uos, & gaudebit cor uestrum,

& gaudium uestrum nemo tollet à uobis. Risum autem hic non pueriliter accipere debemus, sed mentis exultationem & gaudium. Vnde & Sara ex reprobatione prolis lætabunda ait: Risum mihi fecit deus. De quo per beatum Iob dicitur: Et os ueracis implebitur risu. De quo etiã risu in laudibus ecclesiæ dicitur: Accinxit fortitudine lumbos suos, & ridebit in die nouissimo. Quia uero per humilitatis meritum uenitur ad martyrii præmia, recte post alias beatitudines subinfertur: Beati eritis cum uos oderint hoies, & cū separauerint uos & reprobrauerint, & eiecerint nomen uestrum tanquã malum propter filium hominis. Vbi ostenditur quia persecutio prauorum non est timenda, sed potius cum assuerit, toleranda, quia sicut dixit Iacobus apostolus, Beatus uir qui suffert tentationem, quoniam cum probatus fuerit, accipiet coronam uitæ, quam reprobis deus diligentibus se. Verum subtilius discutiendum est, quia nõ nos ad nostram persecutionem prauos homines commouere debemus, sed potius cum iustitia & rectitudine quantum possumus, cum fuerint commoti, mitigare. Quod si quiescere noluerint, magis persecutionem tolerãdam, quã iustitiam relinquentiam. Quod alius euangelista manifestius declarat, dicens: Beati qui persecutionem patiuntur propter iustitiam, quoniam ipsorum est regnũ cælorum. Sustinet enim multas tribulationes homicidæ, adulteri, fures, alienarum rerum inuasores. Nec tamẽ talis persecutio ad beatitudinem perducit, quæ propter iustitiam sustinetur. Vnde nos admonet beatus Petrus, dicẽs: Nemo uestrum patiatur quasi homicida, aut fur, aut adulter, aut rapax. Si autẽ ut Chri

stianus, non erubescat, sed glorificet deū in isto noīe.
 Et q̄s est qui uobis noceat, si boni æmulatores fueritis.
 Sed & si qd̄ parimini, p̄pter iustitiā, beati. Vñ recte saluator cōcludit, dicēs: **Gaudete in illa die & exultate, ecce em̄ merces uestra multa est in cælo.** ¶
 Non em̄ dolendum est in persecutiōibus, sed potius gaudendū, ut quanto hic quisq; propter iustitiā durus affligit, tāto dulcius in cælo remunerabitur. Vñ Iacobus admonet, dicēt: Omne gaudiū existimate fratres, cū in tentationes uarias incideritis, scientes qd̄ p̄batio fidei uestræ multo preciosior est auro, quod p̄ ignem p̄batur. Et alia scriptura: **Vasa figuli, p̄bat forna, & hōes iustos tentatio tribulatiōis.** Hinc & saluator cum discipulos ad p̄secutionem tolerandā hortaretur, sui exemplū posuit, dicēs: Si me p̄secutisunt, & uos p̄sequentur: si sermonem meum seruauerunt, & uestrum seruabunt. Et itē: **Si de mundo fuissetis: mundus quod suū erat diligeret, quia uero de mūdo non estis, sed ego elegi uos de mūdo, propterea odit uos mundus.** Quapropter studeamus iuxta dñi p̄ceptum uel exemplum, seculi huius cūctas aduersitates equanimiter ferre, scientes quia si electi sumus ab eo, nō ad gaudia mundi, sed (sicut ipse missus est à patre, quem pro humani generis redemptione incarnari constituit) ad passiones mittimur in mūdum. Inter scandala igitur persecutorū tolerantia sit passionum, terrena desideria quæ separant à deo, fugientes, ut cælestia mereamur consequi p̄mia, Amen.

DE CONFESSORIBVS

ribus, Matthæi XXV.